

NUOMONĖS

REGIONŲ KOMITETAS

119-OJI PLENARINĖ SESIJA, 2016 M. SPALIO 10–12 D.

Europos regionų komiteto nuomonė „ESI fondų supaprastinimas iš vietos ir regionų valdžios institucijų perspektyvos“

(2017/C 088/04)

Pranešėjas: Pranešėjas Petr Osvald (CZ/PES), Pilzeno miesto tarybos narys**POLITINĖS REKOMENDACIJOS**

EUROPOS REGIONŲ KOMITETAS

1. pabrėžia, kad Europos struktūriniai ir investicijų (ESI) fondai yra viena iš nedaugelio ES priemonių, darančių tiesioginį, konkretų ir akivaizdų poveikį piliečių gyvenimo kokybei įgyvendinant šimtus tūkstančių projektų visoje Europoje ir dėl šios priežasties galinčių turėti teigiamos įtakos jų bendram požiūriui į ES šiuo metu, kai mažėja jos populiarumas. Todėl ši priemonė turėtų būti toliau palaikoma ir plėtojama atsižvelgiant į pagrindinius jos tikslus ir principus. Priešingai – ESI fondai, ir visų pirma sanglaudos politika, turėtų būti analizuojami ir tobulinami, kad padidėtų jų veiksmingumas ir pridėtinė vertė tiek norint įgyvendinti ES tikslus ir strategiją „Europa 2020“, tiek kitose piliečių gyvenimui svarbiose srityse, o tai leistų pagerinti jų nuomonę apie ES. Siekiant šio tikslo viena iš tinkamų ir svarbių priemonių yra supaprastinti visą ESI fondų įgyvendinimo sistemą ir užtikrinti jos lankstumą;

2. atkreipia dėmesį, kad ESI fondų naudojimo procedūra tampa vis sudėtingesnė ne tik kiekvieną programavimo laikotarpį, bet praktiškai kiekvienais metais; todėl labai palankiai vertina tai, kad už regioninę politiką atsakingos Komisijos narės iniciatyva Europos Komisija pradėjo rimtai svarstyti šių fondų supaprastinimo klausimą ir šiuo tikslu ne tik sudarė aukšto lygio grupę, bet ir paragino kitus partnerius aptarti šį klausimą. RK taip pat atkreipia dėmesį į tai, kad reikėtų apsvarstyti ne tik ESI fondų, bet ir visų ES finansinių programų ir politikos sričių persvarstymo siekiant supaprastinimo galimybes;

3. palankiai vertina glaudų bendradarbiavimą su Tarybai pirmininkavusiais Nyderlandais ir pirmininkaujančia Slovakija, kartu aptariant praktinius veiksmus, kaip supaprastinti ESI fondų įgyvendinimą, ir siūlo šį darbą tęsti su Tarybai pirmininkausiančiomis valstybėmis narėmis ir atsižvelgiant į diskusijas dėl sanglaudos politikos ateities;

4. pabrėžia, kad vykdant supaprastinimo procesą svarbu siekti svarbiausio sanglaudos politikos tikslo ir uždavinio, t. y. regioninės politikos; pabrėžia, kad dabartinės formos sanglaudos politika palaipsniui tolsta nuo regioninės politikos ir pagal ją vis dažniau problemos sprendžiamos nacionaliniu lygmeniu; tai visų pirma patvirtina įvairūs partnerystės susitarimai, grindžiami nacionalinėmis reformų programomis. Be to, sanglaudos politiką varžo įvairios nacionalinės sąlygos, kurių laikymasis visiškai nepriklauso nuo vietos ir regionų valdžios institucijų ir kitų paramos gavėjų. Sanglaudos politika tampa vis sudėtingesnė ir painesnė, visų pirma dėl to, kad trūksta skirtingų politinių ir administracinių lygmenų tarpusavio pasitikėjimo. Šis sudėtingumas savo ruožtu prisideda prie vis didėjančių regionų vystymosi skirtumų;

5. atkreipia dėmesį į tai, kad RK atstovauja vietos ir regionų valdžios institucijoms, kurios gali imtis veiksmų įvairiais ESI fondų naudojimo proceso etapais kaip šių fondų lėšų naudojimą valdanti grandis ir kaip visų pirma galutinės paramos gavėjos, valdymo institucijos arba suinteresuotosios šalys. Atsižvelgiant į vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmenį, supaprastinimo procese pirmiausia turėtų būti remiamasi jų žiniomis ir pastabomis;

6. atkreipia dėmesį į tai, kad siekiant iš tiesų veiksmingo supaprastinimo, būtinas aktyvus ne tik visų Europos Komisijos generalinių direktoratų (įskaitant Regioninės ir miestų politikos (REGIO), Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties (EMPL), Žemės ūkio ir kaimo plėtros (AGRI), Jūrų reikalų ir žuvininkystės (MARE) ir Konkurencijos (COMP) generalinius direktoratus), bet ir kitų institucijų ir ES organų (pavyzdžiui, audito institucijų) dalyvavimas ESI fondų planavimo ir stebėsenos srityje. Sistema turi būti supaprastinta tiek paramos gavėjams, tiek administracinėms institucijoms;

7. rekomenduoja vykdant supaprastinimo procesą visų pirma sumažinti įgyvendinimo struktūroms tenkančią administracinę naštą ir supaprastinti audito, ataskaitų teikimo ir išlaidų patvirtinimo procesą. Teisinė sistema turėtų būti pritaikyta atsižvelgiant į projekto apimtį ir įgyvendinimo sistemos veiksmingumą valstybėse narėse;

8. rekomenduoja supaprastinimo procese laikytis sisteminio požiūrio, todėl mano, kad šiuo tikslu vertėtų nustatyti įgyvendinimo ir sėkmės metodą ir rodiklius; taigi, reikia išskirti dvejopo pobūdžio rezultatus, t. y. tuos, kurie leidžia iš karto pritaikyti žinias ir pasiūlytus sprendimus, ir tuos, kuriais bus pasinaudota kitu programavimo laikotarpiu. Dabartiniu programavimo laikotarpiu, atsižvelgiant į įgyvendinamas veiksmų programas, plataus masto teisės aktų pakeitimai nėra tinkamas sprendimas norint užtikrinti teisinį tikrumą. Vis dėlto reikėtų numatyti neatidėliotinus veiksmus ir iš dalies pakeisti įgyvendinimo praktiką ir neteisinius reikalavimus, užtikrinti glaudesnę bendradarbiavimą ir veiksmingesnes gaires, taip pat atlikti nedidelius sanglaudos politikos teisės aktų ir susijusių teisės aktų pakeitimus. Supaprastinimo procesas turėtų būti struktūruotas pagal sritis (transporto, aplinkos ir kt.), atsižvelgiant į fondus ir jų tikslines sritis (ERPF, ESF ir kt.), pagal lygmenį (nacionalinio, regionų, miestų, vietos ir savivaldybių) ir pagal dalyvaujančius suinteresuotuosius subjektus (viešasis ir privatusis sektorius, NVO ir kt.). Vykdamas šį procesą reikia atkreipti dėmesį į sąsajas ir padarinius tiek šioje struktūroje, tiek už jos ribų ir pabrėžti įvairių įgyvendinime dalyvaujančių lygmenų institucijų santykių supaprastinimo svarbą;

9. siūlo gerinti koordinavimą tarp atskirų fondų ir programų nacionaliniu lygmeniu. Tai turėtų būti pasiekta, be kita ko, per strateginį valdymą ir planavimą programavimo laikotarpiu, daugiausia dėmesio skiriant bendram strateginiam darbui;

Pagrindiniai klausimai ir parametrai siekiant apibrėžti supaprastinimo kryptį

10. pabrėžia, kad siekiant sėkmingo supaprastinimo proceso svarbu atsakyti į šiuos pagrindinius klausimus:

— Kam naudingas supaprastinimas?

RK mano, kad tikslinė grupė yra visų pirma galutiniai paramos gavėjai, o po to ir kiti subjektai, dalyvaujantys įgyvendinant ESI fondų paramą pagal principą „iš apačios į viršų“, pradedant vietos valdžios institucijomis, kurioms pavestas veiksmų programos įgyvendinimo ir (arba) tarpininkavimo struktūros vaidmuo.

— Kodėl ir koku tikslu supaprastinti?

RK mano, kad svarbiausias supaprastinimo tikslas – inicijuoti ir įgyvendinti kūrybinius projektus, kuriais bus prisidedama prie teritorijos vystymosi ir piliečių priklausymo ES jausmo ugdymo, konkurencingumo ir gyvenimo kokybės ir kurie ilgainiui padės užtikrinti visos Sąjungos vystymąsi ir strategijos „Europa 2020“ įgyvendinimą. Supaprastinimu nesiekama padidinti ESI fondų išlaidas arba leisti paprasčiau naudotis šių fondų lėšomis; supaprastinimo tikslas – padidinti kūrybinių projektų veiksmingumą sudarant palankesnes sąlygas juos rengti ir įgyvendinti sumažinant riziką paramos gavėjams.

— Kodėl sistema tapo tokia sudėtinga?

RK mano, kad sistema tapo vis sudėtingesnė iš esmės todėl, kad siekiant suderinti šią sistemą stengtasi gairėse ir modeliuose atsižvelgti į išvadas ir specialias žinias. Noras įrodyti, kad kovojama su korupcija ir bet kokia kaina užtikrinti didesnę skaidrumą yra dar vienas tokį sudėtingumą lemiantis veiksnys. RK mano, kad nepakankamai analizuojamos įvairių sistemos priemonių ir veiksmų (nepaisant pagirtinų jų tikslų) neigiamos pasekmės kitoms priemonėms. Iš tiesų, konkretaus atvejo išvados nebūtinai gali tikti ir būti panaudotos kitais atvejais;

11. mano, kad supaprastinimu negali būti laikoma:

— Tik reglamentų ir gairių puslapių skaičiaus sumažinimas.

Pastarieji turi būti suformuluoti aiškiai, kad būtų suprantami ir nekiltų neišskumų juos aiškinant.

- Komisijos, ir visų pirma REGIO generalinio direktorato, įgaliojimų sumažinimas.

Daugeliu atvejų siekiant visoje Europoje užtikrinti vienodą požiūrį ir aiškinimą būtų tikslinga už konkrečius fondus atsakingam generaliniam direktoratui suteikti konsoliduotus reglamentavimo įgaliojimus siekiant išvengti skirtingo ir nekoordinuoto kitų už įgyvendinimą atsakingų struktūrų aiškinimo ir požiūrio. Tam tikrus sunkumus lemia būtent nepakankamas generalinių direktoratų ir kitų ES institucijų (COMP GD, audito institucijų ir pan.) veiklos koordinavimas.

- Labiau suderintų dokumentų ir modelių rengimas.

Reikia išnagrinėti, ar pastaraisiais metais šioje srityje įgyvendintos iniciatyvos iš tiesų padėjo užtikrinti didesnę veiksmingumą, ir atlikti šių iniciatyvų vertinimą. Norint supaprastinti, reikės panaikinti bendras gaires ir schemas, kurios nepadėjo užtikrinti didesnio veiksmingumo, ir palengvinti, o ne apsunkinti įgyvendinimo procesą;

12. mano, kad supaprastinimas tai yra:

- Taisyklių, leidžiančių pasiekti bendrą tikslą įgyvendinant įvairius ir kūrybiškesnius metodus ir projektus, nustatymas.
- Įvairių įgyvendinime dalyvaujančių subjektų abipusio pasitikėjimo principo nustatymas ir taikymas sudarant tikrą Europos Komisijos, valstybių narių ir jų regionų pasitikėjimo sutartį struktūrinių fondų valdymo, kontrolės ir kovos su sukčiavimu srityse.
- Didesnio lankstumo paramos gavėjams nustatymas ir didesnės veiksmų laisvės suteikimas regionams numatant galimybę užtikrinti tiesioginį profesinį Europos Komisijos ir paramos gavėjo ryšį ir geresnę jų komunikaciją tuo atveju, jei sprendimas negali būti priimtas nacionaliniu lygmeniu.
- Lankstesnių santykių tarp valdymo institucijų (nacionalinių ar regionų) ir vietos valdžios institucijų (paramos gavėjų arba už įgyvendinimą atsakingų subjektų) užtikrinimas, taip pat audito taisyklių ir kontrolės, ataskaitų teikimo ir išlaidų patvirtinimo proceso supaprastinimas.
- Proporcingumo principo skatinimas, kad administracinė našta būtų nustatoma atvirkščiai proporcingai atsižvelgiant ne tik į projekto dydį, bet ir į skiriamos paramos sumą.
- Programų skaičiaus sumažinimas, pavyzdžiui, mažiau teminių veiksmų programų, jas pakeičiant parengta integruota veiksmų programa.
- Bendros metodologinės aplinkos koncepcija – nustatyti bendras taisykles visai sistemai. Tolesnis techninių strateginio darbo priemonių, pavyzdžiui, strategijų duomenų bazių – informacinės sistemos, kurioje pateikiami atitinkami dokumentai, tikslai, atsakomybės sritys ir rodikliai – sukūrimas.
- Stebėsenos sistemos veikimo, siekiant supaprastinti projektų pareiškėjams administracines procedūras, išplėtimas.
- Kitų strateginio darbo priemonių, pavyzdžiui, strategijų kokybės vertinimo ir jų įgyvendinimo kokybės, strategijų hierarchijos, pajėgumų stiprinimo strateginiam darbui viešojo administravimo srityje, kūrimas ir įgyvendinimas.
- Bendros fondams skirtos terminijos sukūrimas ir vartojimas;

13. pabrėžia, kad supaprastinimas – tai tęstinis procesas, kuris neapsiriboja keleto priemonių įgyvendinimu, ataskaitos ir nuomonės parengimu;

14. įspėja, kad daugelis paramos gavėjų mano, kad šiuo metu naudotis ESI fondais yra rizikinga, nes jie nėra tikri, kad nenukentės dėl *force majeure*, t. y. kad dėl Europos Komisijos ir valstybės narės ginčo nebus nutrauktas arba atidėtas jų projekto finansavimas, pavyzdžiui, dėl to, kad nesilaikoma sąlygų, nustatomos klaidos įgyvendinant priemonę ir pan. Pasiekus projekto tikslus ir lauktą poveikį, paramos gavėjo gaunama pagalba visgi gali būti sumažinta arba atidėta dėl įvairių nedidelių klaidų arba dėl to, kad projekto įgyvendinimo metu dėl objektyvių priežasčių atlikta pakeitimų. Paramos gavėjas neapsaugotas ir nuo rizikos, kad jo projektui atgaline data bus taikomos dėl kito projekto audito institucijos priimtos išvados, taip pat kitokios rizikos. Visi šie veiksniai turi įtakos pasiryžimui veiksmingai naudoti ESI fondų lėšas. Sanglaudos politikoje būtina vėl pagrindinį dėmesį skirti projektui ir jo vykdytojui sudarant palankias sąlygas paramos gavėjui, konkrečiai: sumažinti administracinę naštą ir reikalauti projektų vykdytojų ataskaitose teikti tik informaciją apie projekto įgyvendinimą, plačiau naudoti supaprastintą sąnaudų skaičiavimą ir vengti, kad kontrolė jas kvestionuotų, nurodyti projektų vykdytojams, kokius dokumentus privaloma pateikti popieriniu formatu saugojimo tikslais, nustatant galutinę archyvacijos datą;

15. mano, kad tokių pačių tinkamumo finansuoti taisyklių taikymas visiems ES fondams reikštų didelį supaprastinimą. Tačiau svarbu, kad atsakomybė už tinkamų finansuoti išlaidų nustatymą ir toliau turi tekti valstybėms narėms ir tai turėtų būti suderinta visose ES valstybėse narėse;

16. siūlo ESI fondų atžvilgiu vienai iš esamų institucijų ar organų suteikti tarpininko, į kurį kraštutiniu atveju galėtų kreiptis bet kuris paramos gavėjas, įgaliojimus ir vaidmenį; dėl sistemos sudėtingumo daugelis paramos gavėjų, visgi dedančių pastangas įgyvendinti projektą taip, kad jo poveikis būtų kuo didesnis, atsiduria paradoksaliaje ir problemiškoje padėtyje, kuri ne tik moralškai ir ekonomiškai žlugdo paramos gavėjus, bet ir gerokai padidina neigiamą visuomenės požiūrį į ESI fondus ir į pačią ES. Ši institucija turėtų ne vien tik palaikyti ryšį su REGIO generaliniu direktoratu, bet visų pirma spręsti ESI fondų problemas Europos Komisijos ir kitų ES institucijų lygmeniu. Tokios institucijos nėra ES lygmeniu, todėl su ESI fondais susijusius klausimus sprendžia kiti generaliniai direktoratai ir kitos ES institucijos. Be to, reikėtų kurti panašias institucijas valstybėse narėse, kuriose jų dar nėra;

17. dar sykį pakartoja, kad labai svarbu vengti taikyti sprendimus atgaline data. Dabartiniai sprendimai ar pakeistos procedūros ar gairės negali būti taikomi atgaline data kitiems projektams, net ir nebaigtiems projektams, kurių įgyvendinimas jau gerokai pažengęs. Taikymo atgaline data prevencija – tai priemonė, kurią galima pritaikyti nedelsiant ir kuri gerokai padidintų paramos gavėjų teisinį tikrumą;

18. rekomenduoja vykdant supaprastinimo procesą atlikti reformas siekiant užtikrinti didesnę lankstumą, nes dėl vis sudėtingesnių procesų projektuose atsiranda įvairių konkrečių sprendimų, skatinančių priimti bendras gairės ir direktyvas; todėl rekomenduoja sudaryti praktinės patirties įgyvendinant ESI fondus turinčių specialistų darbo grupę, kuriai būtų pavesta teikti pasiūlymus dėl pakeitimų ir palaikyti dialogą su Europos Komisija ir kitomis institucijomis;

19. atkreipia dėmesį į dažnus ESI fondus reglamentuojančios ES teisinės sistemos ir nacionalinių teisės aktų – kurie veikiausiai nesusiję – nederėjimo atvejus, pavyzdžiui, įstatymų dėl finansų kontrolės arba viešųjų pirkimų; tai lemia susiskaidymą ir nevienodą įvairių valstybių narių požiūrį; todėl, atsižvelgdamas į tai, kad ESI fonduose sutelkti Europos, o ne nacionaliniai asignavimai, rekomenduoja viršesniais laikyti su ESI fondais susijusius ES, o ne prieštaraujančius nacionalinius ar netgi europinius teisės aktus nepaisant bendro finansavimo nacionaliniais ar subnacionaliniais ištekliais, kad būtų išvengta perteklinio reglamentavimo;

20. siūlo skleisti valstybių gerąją praktiką įgyvendinant programas, kurioms praeityje buvo nustatytas nežymus arba mažas klaidų skaičius. Be to, būtina užtikrinti, kad visoms valstybėms narėms būtų sudarytos vienodos sąlygos (neatsižvelgiant netgi į nacionalinių teisės aktų skirtumus). Šiuo metu įvairūs teritoriniai vienetai dažnai laikosi visiškai priešingo požiūrio. Iš tiesų, yra atvejų, kai tai, kas vienoje valstybėje yra tinkama ir įprasta procedūra, kitoje yra laikoma rimtu pažeidimu. Tai, žinoma, neturi įtakos nuostatai, kad administracinė našta turėtų būti nustatoma atsižvelgiant į projektų dydį, paramos sumą ir įgyvendinimo struktūros kokybę;

21. pabrėžia, kad, siekiant sėkmingo supaprastinimo proceso, būtina suderinti, viena vertus, kovos su korupcija priemonės ir sumažinti klaidų skaičių ir, antra vertus, supaprastinti ir sumažinti su ESI fondais susijusių administracinę naštą. Būtina peržiūrėti įgyvendinimo ir valdymo taisykles, pagal kurias sukčiavimas ir netyčinė klaida vertinami vienodai; tai skatina subjektų tarpusavio nepasitikėjimą ir neproporcingai didelę administracinę naštą projektų vykdytojams. Laipsniškai priimtos įvairios skaidrumo užtikrinimo ir kovos su korupcija bei sukčiavimu priemonės labai apsunkina visą sistemą. Reikėtų *a posteriori* patikrinti, kurios iš šių priemonių yra iš tiesų veiksmingos ir dėl kurių procesas tampa tik sudėtingesnis ir sąžiningi paramos gavėjai kaltinami dėl nereikšmingų klaidų. Kova su korupcija neturėtų kelti kiekvieno paramos gavėjo išankstinio nepasitikėjimo: ji turėtų būti grindžiama pasitikėjimu, bendradarbiavimu ir aiškia atsakomybe. Ją vykdančiam reikia vadovautis pagrindiniais moraliniais principais ir paramos gavėjo atsakomybe įgyvendinti užsibrėžtus tikslus, o ne atsižvelgus į nustatytas klaidas nustatyti šabloninius modelius, kurie yra dažnai neveiksmingi ir apriboja kitų paramos gavėjų galimybes. Dėmesį sutelkus tik į schemų ir modelių taikymą, kai kuriais atvejais gali būti netinkamai, neteisingai ir visiškai už tai nebaudžiant naudojamos fondų lėšos;

Su kuo tai susiję

22. po diskusijų Komitete ir su kitais partneriais, nustatyti šie pagrindiniai sprendžiami klausimai:

Viešieji pirkimai

23. nors, kaip paaiškėjo supaprastinimui skirtų praktinių seminarų metu, kai kuriose valstybėse narėse dėl viešųjų pirkimų didelių problemų nekylo, daugelio šalių atstovai mano, kad būtent viešieji pirkimai yra viena pagrindinių įgyvendinimo problemų. Todėl manome, kad visoje ES turėtų būti nustatytos aiškios viešųjų pirkimų taisyklės, taikomos įgyvendinant ESI fondų lėšomis finansuojamus projektus; šios taisyklės turėtų būti viršesnės už nacionalinius šios srities teisės aktus. Kadangi tai daugiausia yra ES, o ne valstybių narių ištekliai, viešieji pirkimai turi būti reglamentuojami visoje Europoje galiojančiomis, o ne nacionalinio lygmens taisyklėmis. Be to, viešuosius pirkimus reglamentuojančios procedūros turėtų padėti pasiekti kuo veiksmingesnį galutinį rezultatą, ir, siekiant šio tikslo, reikėtų numatyti tam tikrą įvairių viešųjų pirkimų kategorijų lankstumą, o ne išsprauti perkančiąją organizaciją ir pareiškėją į įvairių privalomų standartinių procedūrų ir procesų rėmus. Reikėtų be kita ko padidinti ribines sumas, lemiančias sprendimą skelbti viešųjų pirkimų portale ir ES oficialiajame leidinyje;

24. nors, kaip paaiškėjo supaprastinimui skirtų praktinių seminarų metu, kai kuriose valstybėse narėse dėl viešųjų pirkimų didelių problemų nekylo, daugelio šalių atstovai atkreipė dėmesį į tai, kad smulkioms perkančiosioms organizacijoms dabartinė sistema yra tokia sudėtinga ir rizikinga, kad jos pačios negali parengti viešo pasiūlymo ir turi naudotis specializuotos išorės bendrovės paslaugomis, tačiau tai jų neatleidžia nuo atsakomybės už galimas klaidas. Taip sukurtas visiškai naujas komercinės veiklos sektorius. Paradoksaliai, kad kai kuriais atvejais reikia skelbti konkursą siekiant atrinkti pasiūlymus konkursui parengsiančią įmonę;

25. nors, kaip paaiškėjo supaprastinimui skirtų praktinių seminarų metu, kai kuriose valstybėse narėse dėl viešųjų pirkimų didelių problemų nekylo, daugelio šalių atstovai atkreipė dėmesį į tai, kad dauguma klaidų viešųjų pirkimų srityje tikrai padaroma dėl sudėtingų taisyklių. Todėl projekto rengėjai išgyvena didelį nusivylimą dėl *ex post* auditų, kurie vykdomi pažengus procesui, kai jau nebeįmanoma ištaisyti klaidų ir nėra galimybės reikalauti privalomo išankstinio įvertinimo. Todėl RK siūlo audito nuomones ir kitas viešųjų pirkimų kontrolės procedūras visų pirma atlikti *ex ante* siekiant iš anksto numatyti klaidas, kurių labai dažnai pasitaiko būtent šioje srityje, ir taip sumažinti finansinių pataisų sumas;

26. taip pat reikia pažymėti, kad teisės aktuose dėl viešųjų pirkimų proceso dėmesys sutelktas į perkančiąją organizaciją, kuri taip pat baudžiama ir persekiojama už menkiausią klaidą, nors daug nederamų viešųjų pirkimų rezultatų manipuliacijų įvyksta dėl susitarimų su atitinkamo konkurso laimėtojais. Kalbant apie sektorius ir segmentus, kuriuose ši rinka labai monopolizuota, reikia pasakyti, kad dabartinė viešųjų pirkimų sistema dažnai neatlieka savo vaidmens ir gali netgi pasirodyti neproduktyvi. Todėl tikslinga išnagrinėti visą sistemą iš esmės ir iš naujo įvertinti visos sistemos koncepciją. Tai ypač aktualu mažoms šalims, kuriose rinka daug labiau monopolizuota;

27. svarbu, kad neseniai paskelbtos viešųjų pirkimų gairės ESI fondams (Viešojo pirkimo gairės) būtų skubiai peržiūrėtos, nes jose daroma nuoroda į ankstesnes direktyvas, o ne į naujas viešųjų pirkimų direktyvas, kurios buvo patvirtintos 2014 m. ir įsigaliojo šių metų pradžioje. Šiuo atžvilgiu svarbiausia, kad būtų atliktas tinkamas naujosios gairės pateiktos informacijos teritorinio poveikio vertinimas, leidžiantis tiesiogiai dalyvauti vietos ir regionų ekspertams. Tai numatyta geresnio reglamentavimo teisės aktų rinkinyje, kuriame pripažįstamas RK kaip svarbaus partnerio vaidmuo geriau apibrėžiant ES pasiūlymų poveikį vietos ir regionų lygmeniu;

Valstybės pagalbos taisyklių taikymas

28. laikui bėgant valstybės pagalbos klausimas tapo daug sudėtingesnis ir, nors pastaruoju metu tam tikrų programų padėtis šioje srityje iš dalies pagerėjo, ji vis dar labai sudėtinga paramos gavėjų ir valdymo institucijų atveju. Šiuo metu nėra aiškiai, suprantamai išaiškinta, kas yra valstybės pagalba, ir viskas nusprendžiama vien remiantis paraiškų duomenimis ir išvadomis. Už aiškinimą atsakingos nacionalinės institucijos dažnai laikosi visiškai priešingų nuomonių ir paprastai nenori pateikti aiškių ir privalomų nuomonių. Daugelyje šalių šios valdžios institucijos nedalyvauja ESI fondų įgyvendinimo sistemoje ir neturi aiškos atsakomybės už savo teikiamas nuomones. Todėl būtų pageidautina, kad tose šalyse, kuriose taip nėra, šios nacionalinės institucijos būtų įtrauktos į įgyvendinimo struktūrą ir įpareigtos teikti aiškias nuomones. Be to, kai kuriais atvejais privačiojo sektoriaus veiklos vykdytojai yra palankesnėje padėtyje nei viešojo sektoriaus atstovai (nes jiems neprivaloma laikytis daugelio gairių, reglamentų ir priemonių). Nors viešosios įstaigos daug rečiau veikia kaip konkurencingi ekonominės veiklos vykdytojai ir savo veikla nesiekia pelno, joms turi būti taikomos tokios pat procedūros kaip ir privatiems subjektams;

29. be to, yra kitas svarbus nenuoseklumas taikant valstybės pagalbos taisykles. Valstybės pagalbos procedūros netaikomos Europos Komisijos tiesiogiai ir centralizuotai valdomoms programoms (pvz., „Horizontas 2020“, Europos infrastruktūros tinklų priemonė, Europos strateginių investicijų fondas), tačiau jos taikomos pagal sanglaudos politiką finansuojamiems projektams. Praktikoje valstybės pagalbos srityje projektai vertinami ne pagal pobūdį, o pagal tai, kas skyrė lėšas – Komisija ar valstybė narė, ir atsižvelgiant į jų finansavimo šaltinį;

30. todėl RK nori priminti, kad svarbiausias sanglaudos politikos tikslas – užtikrinti vienodas sąlygas mažiau išsivysčiusiems regionams ES skiriant daugiau finansinių išteklių ir didesnę bendro finansavimo dalį. Šiuo požiūriu sanglaudos politiką būtų galima laikyti netgi sąmoninga rinkos iškraipymo priemone. Todėl RK mano, kad valstybės pagalbos skyrimo procedūros visiškai neturėtų būti taikomos ESI fondams;

31. reikia skirti ypatingą dėmesį valstybės pagalbos skyrimui pagal Europos teritorinio bendradarbiavimo programas. Paprastai egzistuoja disproporcija tarp pastangų, kurias reikia dėti siekiant laikytis taisyklių, ir konkurencijos iškraipymo rizikos. Be to, valstybės pagalba dažnai valstybėse narėse aiškinama skirtingai, todėl neįmanoma šių taisyklių taikyti užtikrinant reikiamą teisinį saugumą, o tai dažnai trukdo visapusiškai įgyvendinti aukštos kokybės projektus. Viena iš priemonių, kurią būtų galima nedelsiant pritaikyti siekiant supaprastinti ESI fondų įgyvendinimą, būtų Europos teritorinio bendradarbiavimo nepriskirti valstybės pagalbos taisyklių taikymo sričiai, kaip pavyzdžiui, programos „Horizontas 2020“;

32. taip pat iškyla aiškumo ir proporcingumo klausimas. Atsižvelgiant į tai, kad kai kurie projektai yra mažos apimties, ypač vietos lygmeniu, svarbu, kad valstybės pagalbos taisyklių išimčių sistema būtų aiškesnė. Šiuo metu dažnai kyla nesusipratimų, kada ir kaip yra taikomas *de minimis* reglamentas, visuotinės svarbos paslaugos, bendroji išimtis ir kaip veikia regioninės valstybės pagalbos gairės; Europos regionų komitetas ragina parengti geresnes, paprastesnes naudoti konsoliduotas gaires jau šiuo programavimo laikotarpiu ir ateityje persvarstant valstybės pagalbos taisykles pagerinti ir supaprastinti esamą sistemą;

33. atsižvelgiant į besikeičiantį požiūrį į įmonės apibrėžtį, siekiant paremti regionuose užimtumą, inovacijas ir verslumą, taip pat reikėtų padidinti viršutinę pagalbos ribą pagal *de minimis* taisyklę;

Kontrolė ir auditas

34. ko gero didžiausias iššūkis Europos struktūrinių ir investicijų fondų įgyvendinimo procese yra nepakankamai nuoseklūs audito metodai nacionaliniu ir Europos lygmenimis. Valdymo institucijos ir įvairios Europos ir nacionalinės kontrolės institucijos dažnai skirtingai aiškina tas pačias taisykles, nors jos yra visiškai neatsakingos už vykdomą kontrolę. ESI fondų projektams turėtų būti taikoma viena bendra kontrolės sistema („vieno langelio“ principas valstybės narės ir ES lygmeniu) paskelbiant privalomas nuomones, taip pat ir dėl viešųjų pirkimų, už kurią būtų prisiimta atsakomybė. Galutinis paramos gavėjas taip pat turėtų turėti teisę pats prašyti atlikti patikrinimą, kad jis galėtų įsitikinti, jog projektas tinkamai įgyvendinamas ir jam negresia pavojus ateityje būti nubaustam, arba kad jis galėtų padaryti pataisymus. Tam taip pat reikia lankstesnio požiūrio į duomenų mainus ir integruotus IT sprendimus, kaip antai elektronines formas ir duomenų bases, kurios yra būtina išankstinė sąlyga norint sukurti vieno langelio principą, kuriuo mažinama paramos gavėjams ir valdymo institucijoms tenkanti formų pildymo našta. Visuotinis patogus naudoti skaitmeninimas leis maksimaliai sumažinti skenuojamų ir atsiųsdinamų dokumentų skaičių. Todėl turėtų būti skatinama naudoti IT taikomas programas, kurios suteikia galimybę tiesiogiai ieškoti administracinės informacijos apie paramos gavėją (darbuotojų skaičius, apyvartą, mokestinių ir socialinio draudimo įsipareigojimų vykdymas ir t. t.). Vis dėlto tam reikia iš anksto atlikti rizikos vertinimą dėl to, kokiais duomenimis galima dalytis, taip pat būtinas Komisijos, nacionalinių ir regionų audito įstaigų, įskaitant Europos Audito Rūmus, dalyvavimas, siekiant galbūt parengti bendrą audito vadovą, kad ateityje būtų išvengta su auditu susijusių problemų. Šiuo metu kontrolė laikoma baudžiamąja vykdymo užtikrinimo priemone. Paprastai audito metu siekiama įvertinti tik projekto administravimą ir nustatytos tvarkos laikymąsi ir už bet kokių nukrypimų yra negailestingai baudžiama, net jei šis nukrypimas įvyko siekiant padidinti projekto efektyvumą, dėl nenumatytų aplinkybių arba taupymo tikslais. Todėl RK siūlo auditoriams skirti dėmesį „realiam išlaidų efektyvumui“ ir atsižvelgti į klaidų finansinių pasekmių rimtumo lygį ir konkrečias aplinkybes, taigi proporcingiau vykdyti auditą. Patikroms ir atitikties taisyklėms turėtų būti taikomas proporcingumo principas taikant aukštesnę tolerancijos lygį nedideliams pažeidimams. Patikrų metu turėtų būti siekti proporcingesnio (mažiau patikrinimų vietoje veiksmingesnės programoms ar įstaigoms) ir į rezultatus orientuoto požiūrio (taip, kad vieno vizito metu būtų galima atlikti daugiau negu vieną tikrinimą, o tai yra ypač svarbu keleto fondų finansuojamoms programoms ir operacijoms), taip pat proporcingesnio audito, mažiau dėmesio skiriant sankcijoms, daugiau – pažangai ir platesnio masto sanglaudos politikos rezultatų užtikrinimui. Auditorius turėtų būti laikomas partneriu sprendžiant problemas ir ieškant veiksmingiausio būdo nustatyti ir ištaisyti klaidas. Todėl turėtų keistis ir auditorių požiūris;

35. administravimo ir audito institucijos turėtų nuosekliai dirbti kartu nuo programavimo etapo iki programų užbaigimo, nes tai – vienintelis būdas išvengti skirtingo tų pačių taisyklių aiškinimo. Bendra kontrolės sistema arba bendras kontrolės sistemos supratimas, kurio turėtų būti siekti, turėtų užkirsti kelią pakartotiniams tos pačios operacijos tikrinimams, nes skirtingos audito institucijos paprastai turėtų remtis viena kitos nuomonėmis ir jas papildyti; atsižvelgdamas į tai RK siūlo išplėsti proporcingos kontrolės nuostatas, apibrėžtų Bendrojo reglamento Nr. 1303/2013 148 straipsnyje, taikymo sritį ir jas taikyti ne tik audito institucijai ir Komisijai, bet ir visoms kontrolės formoms, įskaitant valdymo ir sertifikavimo institucijų ir Europos Audito Rūmų atliekamai kontrolei. Apskritai, audito srityje reikėtų daugiau subsidarumo. Bendrijos auditas turėtų apsiriboti tik ESI fondų taisyklių laikymosi kontrole. Valstybės narės ir valdymo institucijos turėtų prisiimti atsakomybę tikrinti, ar laikomasi nacionalinių teisės aktų (įskaitant ir tuos, kurie priimti atsižvelgiant į Europos teisės aktus). Subsidarumas audito veikloje turėtų būti grindžiamas Europos Komisijos ir valstybių narių tarpusavio pasitikėjimu;

36. taip pat siūlo padidinti 50 % ribinį dydį, žemiau kurio auditas atliekamas ne daugiau kaip vieną kartą prieš pateikiant galutines išlaidas;

37. kai projektuose dalyvauja keletas partnerių, nepriimtina, kad dėl pažeidimų, susijusių su vienu iš partnerių, visa partnerystė arba, kraštutiniu atveju, visa programa būtų nubausta finansine pataisa;

38. esama valstybių, kuriose apeliacijų teikimo sistemos veikia be didelių problemų, tačiau kai kuriose kitose vis dėlto šios pagal Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 74 straipsnio 3 dalį sukurtos sistemos yra labai skirtingos ir ne visada atlieka savo vaidmenį siekiant naudoti gavėjui. Todėl reikėtų sukurti suprantamą ir greitą bendrą apeliacijų teikimo sistemą tiek valstybėse narėse (kuriose tokios sistemos dar nėra), tiek ES lygmeniu. Pagal šią sistemą būtų galima ne tik užginčyti audito išvadas, bet ir visų lygmenų sprendimus visose srityse (pavyzdžiui, valstybės pagalbos ir kt.);

Vis didėjanti reglamentavimo našta (perteklinis reglamentavimas)

39. praktika, kai valstybė narė, perkeldama ES teisės aktus į nacionalinę teisę viršija Europos Sąjungos teisės aktuose numatytus minimalius reikalavimus, veikiausiai yra valstybių narių, o ne Europos Komisijos problema. Vis dėlto taip yra todėl, kad Komisijos įgyvendinimo reglamentai ir gairės leidžia tai daryti. Norint kuo labiau sumažinti šią praktiką, reikia stiprinti Komisijos vaidmenį šioje srityje; savo įgyvendinimo reglamentuose ir gairėse ji turi aiškiai nustatyti neviršytinus reikalavimus, kurių negalima keisti nei juos padarant lankstesnius, nei juos labiau sugriežtinant. Be kita ko, tai taikoma viešiesiems pirkimams ir auditui. ESI fondų ištekliai yra ES lėšos, todėl taisyklės turėtų nustatyti ES, o ne valstybės narės;

40. reglamentavimo našta didėja dar ir dėl to, kad daugeliu atvejų įgyvendinimo gairės Europos Komisijos lygmeniu rengiamos tik vykdančioms programoms. Todėl valstybės narės ir valdymo institucijos privalo parengti savo gaires, kurios skiriasi nuo Komisijos *ex post* skelbiamų gairių. Taigi su ESI fondais susiję reglamentai turėtų būti rengiami tuo pat metu kaip ir gairės, o ne vėliau, kaip priemonė, padedanti suprasti ir paaiškinti kiekvieną šių reglamentų straipsnį. Dėl tokios tvarkos dažnai daugiau kaip metus vėluojama pradėti įgyvendinti veiksmų programas ir atlikti papildomas peržiūras, ir tai taip pat turi neigiamo poveikio ESI fondų lėšų panaudojimui. Reikia gerokai sumažinti gairių ir metodų skaičių ir apimtį. Tai darant daugiau dėmesio reikia skirti jų aiškumui ir veiksmingumui nei apimčiai, kad sistema netaptų sudėtingesnė ir neveiksminga. Jie turėtų būti aiškūs ir nebūti keičiami įgyvendinimo laikotarpiu. Gairės jokia būdu negali būti taikomos atgaline data;

Programavimas ir paramos telkimas pagal temas

41. veiksminga priemonė būtų išsiaiškinti, kuris lygmuo tinkamiausias programavimui ir telkimui pagal temas. Šiuo metu programavimas vykdomas visuose įgyvendinimo lygmenyse, įskaitant patį žemiausią. Todėl telkiant pagal temas reikėtų nustatyti bendruosius tikslus ir kiekvienam iš jų pagrindinį įgyvendinimo rodiklį. Valdymo institucijoms turėtų būti sudaryta galimybė lanksčiai nustatyti veiksmus, kurie padėtų joms šį tikslą pasiekti įvairiuose regionuose ir geriau atsižvelgti į šių regionų poreikius, susijusius su jų ypatumais ir iššūkiais, su kuriais jie susiduria. Jei siekiama didinti užimtumą, būtina suteikti laisvę pasirinkti priemones šiam tikslui pasiekti. Kai kuriuose regionuose – atsižvelgiant į jų lygį – būtent mokslinių tyrimų veikla padės pasiekti šį tikslą, o kituose tai bus, pavyzdžiui, turizmo sektorius. Ypač svarbu skatinti tarpvalstybinį bendradarbiavimą, kurio tikslas skirtingų šalių regionų integracija ir kurį vykdančioms reikėtų atsižvelgti į konkrečius atitinkamo pasienio regiono poreikius, kad būtų galima paremti svarbiausią, ne tik su strategijos „Europa 2020“ teminiais tikslais susijusią veiklą. Kaip pavyzdį būtų galima nurodyti mažų projektų fondą, kuris remia žmonių tarpusavio ryšių iniciatyvas, turizmo skatinimo veiklą ar trūkstantį transporto jungčių kūrimą. Apskritai galima kelti klausimą, ar vykdančioms Europos teritorinį bendradarbiavimą būtina laikytis visų ESI fondams taikomų sąlygų. Reikėtų užtikrinti, kad nebus sumažinti finansiniai asignavimai;

42. programos turėtų būti lanksčios, kad būtų galima lengvai reaguoti į naują padėtį ir sparčią technologijų raidą. Tačiau šis lankstumas turėtų būti realus, t. y. reikia riboti ir visiškai supaprastinti programos keitimo procesą. Pavyzdžiui, poreikio iš naujo įvertinti ESI fondus negalima laikyti realiu programos lankstumu. Minėtu atveju, pavyzdžiui, galimybę atlikti strateginį poveikio aplinkai vertinimą reikėtų numatyti tik tuo atveju, kai perprogramavimas apima tam tikrus tikslus, turinčius didelį poveikį aplinkai, ir kai tai nustatyta iš anksto;

43. Reglamentu (ES) Nr. 1303/2013 buvo nustatytos dvi priemonės, skirtos užtikrinti integruotą teritorinį požiūrį, t. y. integruotos teritorinės investicijos ir bendri veiksmų planai (BVP), kurie konkrečiai vietovei ar regionui sudaro integruoto vystymosi galimybę. Tačiau Komisija valstybėms narėms suteikė mažai motyvacijos taikyti šias priemones dar ir dėl to, kad Komisijos deleguotuose ir įgyvendinimo aktuose jos apibrėžtos gana neaiškiai ir sudėtingai. Aktyvesnis šių dviejų priemonių įgyvendinimas užtikrintų:

— partnerystę grindžiamą požiūrį kuriant atskirų vietovių vystymosi politiką,

— veiksmingą priemonių įgyvendinimą pagal principą „iš apačios į viršų“, kartu su sinergija, kurią lengviau pasiekti mažesnėje subnacionalinio lygmens vietovėje,

- papildomą pagrindą tiesiogiai patvirtinti integruotus projektus, taip pat tiesioginį lėšų skyrimą, nes būtų aiškiau apibrėžtas kiekvieno atskiro integruoto požiūrio elemento tikslas ir pagrindimas,
- veiksmingesnį ir rezultatyvesnį sanglaudos politikos tikslų pasiekimą;

44. integruotų teritorinių investicijų (ITI) atveju reikalaujama sukurti valdymo struktūras, kurios visiškai neatitinka pagal šią priemonę skiriamų finansinių išteklių. Be to, kaip pabrėžiama Komiteto nuomonėje dėl bendruomenės inicijuotos vietos plėtros (BIVP), tai, kad kiekvieno fondo, kurie dažnai yra valdomi skirtingų valdymo institucijų, atveju reikia laikytis atskirų taisyklių, atgraso nuo bendruomenės inicijuotos vietos plėtros iniciatyvų ne vien pagal EŽŪFKP. Dėl to šios labai novatoriškos integruotos vietos plėtros priemonės iki šiol vietoje taikytos labai ribotai. Dėl būtinybės sukurti tokias struktūras ne tik neproporcingai padidėja šios priemonės valdymo išlaidos ir išauga našta suinteresuotiesiems subjektams, bet ir labai apsunkinamas ir vėlinamas projektų įgyvendinimas;

45. atkreipia dėmesį į tai, kad kas septynerius metus ar net dažniau keičiamos sanglaudos politikos taisyklės nepadėjo sanglaudos politikos supaprastinti, o veikiau padarė priešingą poveikį. Tačiau keletą programavimo periodų apimančios teisinės sistemos išankstinė sąlyga visų pirma yra radikalus supaprastinimas. Mažesni, naudingi sanglaudos politikos įgyvendinimo sistemos pokyčiai visada yra įmanomi ir pageidaujami, tačiau didesni pokyčiai turėtų būti daromi rečiau ir parengiami gerokai iš anksto. Reikėtų iš anksto išanalizuoti šių pakeitimų poveikį ir, laikantis partnerystės principo, iš anksto tai aptarti su atitinkamais partneriais, t. y. ne tik valstybėmis narėmis, bet ir vietos bei regionų valdžios institucijomis, kurioms atstovauja Regionų komitetas;

Finansinės priemonės

46. mano, kad finansinių priemonių taikymas yra svarbus aspektas siekiant didinti ESI fondų programų svertą poveikį ir derinti ESI fondų ir ESIF finansavimą. Tačiau būtina kuo skubiau supaprastinti ESI fondų finansinių priemonių steigimo, ataskaitų teikimo reikalavimus ir audito taisykles, kaip buvo neseniai nurodyta bendrame seminare su Tarybai pirmininkaujančia Slovakija ⁽¹⁾ šiuo klausimu;

47. rekomenduoja Europos Komisijai išanalizuoti, kodėl daugelis valstybių netaiko esamų finansinės paramos priemonių;

48. atkreipia dėmesį į neseniai paskelbtoje Europos Audito Rūmų ataskaitoje dėl ES biudžeto įgyvendinimo finansinių priemonių nustatytus faktus – pasimokyti iš 2007–2013 m. programavimo laikotarpio, ir ragina Audito Rūmus taip pat įvertinti finansinių priemonių įgyvendinimą dabartiniu finansavimo laikotarpiu;

Baigiamosios rekomendacijos

49. atkreipia dėmesį į neseniai paskelbtą vadinamąjį „Omnibus“ reglamentą ⁽²⁾, kuriuo iš dalies keičiami ir ESI fondų reglamentai, visų pirma dėl finansinių priemonių naudojimo supaprastinimo ir supaprastinto išlaidų apmokėjimo galimybių ESI fondų programose;

- pabrėžia, kad šioje nuomonėje negalima visapusiškai įvertinti reglamente „Omnibus“ siūlomų pakeitimų ir galimo jų teigiamo poveikio paramos gavėjams ir vietos bei regionų valdžios institucijoms panaudojant ESI fondų paramą;
- pabrėžia, kad reikia atlikti šio poveikio vertinimą ir užtikrinti, kad galutiniai paramos gavėjai ir valdžios institucijos, atsakingos už lėšų panaudojimą vietos ir regionų lygmeniu, iš tikrųjų pajus supaprastinimo naudą ir nepatirs dar daugiau sunkumų nei dabar;
- patikslina, kad reglamentas „Omnibus“ neturėtų būti nagrinėjamas atskirai, o turi būti analizuojamas ir vertinamas atsižvelgiant į jo poveikį, susijusį su kitų sričių ES politika ir nacionaliniais teisės aktais, kurie gali turėti didelės įtakos jo įgyvendinimo vietos lygmeniu sėkmei ir realiam poveikiui; ragina skubos tvarka priimti reglamente „Omnibus“ pasiūlytus pakeitimus, kad būtų užtikrintas greitas poveikis dabartiniu finansavimo laikotarpiu siekiant geriau įgyvendinti ESI fondų programas;

⁽¹⁾ Remiantis Bendrųjų reikalų tarybos 2015 m. lapkričio 18 d. išvadomis, RK su pirmininkavusiais Nyderlandais ir pirmininkaujančia Slovakija rengia tris seminarus dėl sanglaudos politikos supaprastinimo. Išsamesnės informacijos rasite: <http://cor.europa.eu/en/takepart/Pages/simplification-documents.aspx>.

⁽²⁾ Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas, COM(2016) 605 final – 2016/0282 (COD).

50. siekiant supaprastinimo siūlo sukurti ir nuolat atnaujinti projektų, atspindinčių netinkamą praktiką, rinkinį, kuris atspindėtų poreikį supaprastinti ir keisti požiūrį bei papildytų keitimąsi geriausia praktika įgyvendinant ESI fondų paramą. Atsižvelgiant į praktinę RK narių praktiką RK šiame procese turėtų tėti svarbus vaidmuo;

51. Europos Komisija pagrindinius dokumentus atskiriems 2014–2020 m. programavimo periodo fondams paskelbė taip vėlai, kad pradėti juos įgyvendinti prasidėjus programavimo periodui nebuvo įmanoma. Buvo sugaišta daug laiko ir kilo sunkumų koordinuojant individualias veiksmų programas. Ateityje dokumentai turėtų būti skelbiami laiku ir vienu metu;

52. pakartoja, kad yra konkrečių priemonių, galinčių padėti supaprastinti ESI fondų valdymą. Procedūrų suvienodinimas, platus naudojimas IT priemonėmis ir e. valdymas yra pagrindiniai šiems fondams taikytini elementai. Be to, svarbu toliau taikyti standartines išlaidas, kurios padeda šalinti administracinę naštą ir supaprastinti ataskaitų teikimą bei priežiūrą, kad naudotų gavėjai ir įvairios institucijos, dalyvaujančios valdant šiuos išteklius, išvengtų papildomos biurokratinės naštos;

53. atkreipia dėmesį į tai, kad efektyvus ir visų pirma realus partnerystės su vietos ir regionų valdžios institucijomis principo laikymasis derinant ir įgyvendinant ESI fondus sudarytų galimybę Europos Komisijai gauti grįžtamąją informaciją, kuri iš esmės padidintų įgyvendinimo proceso veiksmingumą ir jį supaprastintų.

Briuselis, 2016 m. spalio 11 d.

*Europos regionų komiteto
pirmininkas*

Markku MARKKULA
